

DOLENJSKI

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJJA NOVO MESTO

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto — Izhaja vsak četrtek — Posamezna številka 10 din — LETNA NAROČNINA 480 din, polletna 240 din, četrtna 120 din; plačljiva je vnaprej. Za izposojnino 900 din oziroma 3 amer. dolarje — TEK. RACUN pri Mestni hranilnici — Komunalni banki v Novem mestu št. 606-70-3-24

Štev. 25 (431)

LETO IX.

NOVO MESTO, 26. JUNJA 1958

UREJUJE uredniški odbor — Odgovorni urednik Tone Gošnik — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 30 — Poštni predal Novo mesto 33 — TELEFON uredništva in uprave št. 127 — Nenaročenih rokopisov ne vračamo — TISK: Casopisno podjetje »Slovenski poročevalec« v Ljubljani



Predsednik Ljudske skupščine LRS tovariš Miha Marinko je predzadnji ponedeljek obiskal Glavni štab MDB na Otočcu, zvečer pa je govoril brigadirjem naselja »SUTJESKA« v Karteljevem

SE SEJE PLENUMA OKRAJNEGA ODBORA SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA

Za krepitev upravljanja

Število članov okrajnega plenuma povečano s 7 tovariši iz novo priključenih občin BREŽICE, SENOV, SEVNICA in VIDEM-KRŠKO. — Vsebinska dela osnovnih organizacij Socialistične zveze: nenehno razlaganje zunanjepolitičnih vprašanj, povezano s tolmačenjem zgodovinskega dela VII. kongresa ZKJ v Ljubljani; nadaljnje razširjanje in utrjevanje delavskega in družbenega samoupravljanja v okraju, na vasi pa predvsem: skrb za uveljavljanje socialističnih odnosov v kmetijstvu. — SZDL in priprave za jesenske volitve zadržnih svetov

V petek, 20. junija, je bila v Novem mestu seja plenuma okr. odbora SZDL, ki jo je vodil predsednik Jože Borštnar; udeležili so se razen članov plenuma tudi predstavniki obč. odborov SZDL iz občin Brežice, Sevnica, Senovo in Videm-Krško. Glavni odbor SZDL Slovenije sta zastopala Branko Babič in tov. Svetina, navzočih pa je bilo tudi več ljudskih poslancev.

Na seji so najprej izvolili v plenum po bismem okr. odboru SZDL Trbovlje predlagane tovarise iz 4 novopriključenih občin. Člani plenuma so postali:

Stane Nunčič, Rezi Pirc in Lojze Colarič (Videm-Krško), Franc Sablič (Brežice), Lojze Jazbec in Desanka Koželj (Senovo) ter Svetozar Srebot (Sevnica). Za novega člana sekretariata okr. odbora SZDL je bil izvoljen Stane Nunčič.

Ze v začetku seje se je razvila živahna razprava okrog vprašanja razširitve 4 komisij pri okr. odboru Socialistične zveze. Odborniki so svetovali, naj bi v komisijo za družbeno

upravljanje, v komisijo za vas, v komisijo za ženska vprašanja in v komisijo za družbene organizacije predlagali predvsem tovarise in tovarišice, ki niso obremenjeni že drugod z nešteti funkcijami. Nekateri teh komisij bo treba pri občinskih odborih SZDL oživetiti, nekatere pa na novo vzpostaviti. Od njihove pomoči krajevnim organizacijam SZDL je v veliki meri odvisna dobra vsebina stalnega dela Socialistične zveze.

O odnosih med socialističnimi državami na svetu ter o vzrokih in namenih sedanje gonje vodstva Sovjetske zveze in Kitajske proti Jugoslaviji je nato poročal Jože Borštnar. Odborniki so sklenili, da je treba o teh vprašanjih, ki zanimajo vse naše ljudi, v vseh osnovnih organizacijah SZDL razpravljati in seznanjati članstvo hkrati z gradivom VII. kongresa ZKJ. Prav na osnovi Programa ZKJ lahko najbolje opredelimo celotno dogajanje na svetu in nato pot v socializem. Odborniki so tudi ugotovili, da naši ljudje mirno in z dostojanstvom spremljajo naj-

novejšo hajko, ki jo uprizarja Vzhod. Povsod lahko čujemo od državljanov, da je pot našega državnega in političnega vodstva pravilna in da z mirom zremo v bodočnost, ki nam bo tudi tokrat dala prav.

Uspehi in naloge delavskega ter družbenega upravljanja v okraju

O problemih družbenega upravljanja je nato v imenu komisije za to področje poročal Ludvik Golob. Čeprav ni podal celotnega pregleda, ki ga nima niti komisija sama, ki je

še v zadnjem poldrugu mesecu spet zaživela, je bilo vendarle moč ugotoviti, da smo zlasti v delavskem samoupravljanju dosegli že lepe uspehe, da pa za njimi zaostaja dejavnost organov splošnega družbenega upravljanja, posebno v trgovini in stanovanjskih skupnostih. Kaže, da so najlepše uspehe dosegli v Crnoljubi, kjer so stiki med podjetji in občino zelo tesni in konkretni, česar za Novo mesto in za nekatere druge občine ne bi mogli trdit.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Odlikovani rezervni oficirji

Z ukazom predsednika republike je bilo za zasluge v vodenju vojaških enot in ustanov po vojni, kot za uspešno delo v krepitvi obrambnih sil države odlikovanih 21 rezervnih oficirjev iz našega okraja. Desetim odlikovancem je izročil odličja v soboto, 21. junija, opoldne podpolkovnik Božo Čirovič, šef vojnega odseka v Novem mestu, ostala odlikovanja pa so bila podeljena v posameznih občinah. Odlikovani so bili:

Z REDOM ZA VOJASKE ZASLUGE III. REDA: rez. majorja Milan Ravbar in Ante Bajčić, rez. kapetani I. razreda Valentin Hribar, Milan Ivko-

vič, Alojz Jaklič, Ignac Grandlič, Miloš Jančič, Janez Mohor, Obrad Nenadić, Simo Pajič, Anton Praznik, Stane Rozman, Leopold Rožič, Tone Vergot in Vinko Vitkovič ter rez. kapetan Ivan Avbar.

Z MEDALJO ZA VOJASKE ZASLUGE: rez. kapetani Slavko Blatnik, Stane Mah in Ivan Pezelj ter rez. poročnika Jože Golob in Anton Koščak.

JEČMEN ŽANJEJO

V prvih dneh minulega tedna so padli v dolini Krke in Mirne, ter v Beli krajini prvi snopi ječmena. Na splošno so ljudje s pridelkom zadovoljni.

Živahnost v brigadah

Tovariši Miha Marinko, Vida Tomšič, Janez Vipotnik, Franc Kimovec-Ziga, Leopold Krese, polkovnik Sime Livada, France Simončič, Tine Remškar in drugi med graditelji avtomobilske ceste. — Člani CK ZKH in CK ZKS pomagajo mladini pri spoznavanju najzanimivejših dogodkov doma in po svetu

V sklopu predavanj za graditelje avto ceste Ljubljana-Zagreb, ki jih pripravlja za mladino glavni štab MDB skupaj s komitejem ZKJ na avto cesti, so med najvažnejšim gradivom: poročila o VII. kongresu ZKJ in o mednarodnem delavskem gibanju, borba jugoslovanskih narodov v NOB in zunanje politični dogodki. Skrb za ta predavanja so za 10 naselij prevzeli najodgovornejši politični delavci iz Ljubljane, za 6 naselij pa tovariši iz Zagreba. Tako so obiskali brigadirje v preteklem tednu tovariši Miha Marinko, Vida Tomšič, Janez Vipotnik, Leopold Krese, Franc Kimovec-Ziga, sekretar OK ZKS Celje Franc Simončič, sekretar OK ZKS Gorica Tine Remškar, polkovnik Sime Livada iz Novega mesta in drugi, te dni pa prihajajo med brigadirje tudi člani CK ZKH iz Zagreba.

Viliko zanimanje je vzbudilo predavanje, ki ga je imel v naselju SUTJESKA pretekli ponedeljek tovariš Miha Marinko, V Karteljevem se je zbralo 1100 brigadirjev, ki so predsednika slovenske Ljudske skupščine toplo in prisrčno pozdravili. V spremstvu komandanta naselja, komandanta GS MDB in tov. Krepuske, predsednika CK LMS, si je tovariš Marinko ogledal naselje, barake in šotore, kuhinjo, ambulanto in druge objekte. Bil je navdušen zadovoljen z redom in ureditvijo v naselju. Zvečer ga je mladina pred začetkom zborovanja na travniku znova navdušeno pozdravljala, nato pa napeto prisluhnila zanimivemu pripovedovanju, ki je pogostokrat prešlo že kar v tovariško pogovornost. Po zborovanju je mladina zaplesala kolo in komajda spustila tovariša predsednika iz svoje srede.

Isti dan popoldne se je tovariš Marinko zadržal v glavni štabu MDB na Otočcu skoraj 3 ure. Zanimal se je za delo in ostalo življenje mladine v brigadah, za zdravstveno službo in ostala vprašanja, pri čemer so mu pojasnjevali položaj in probleme pri gradnji ceste Ing.

Mravljia, komandant Novkovič, sekretar komiteja ZKJ Niko Belopavlić in drugi člani glavnega štaba. Tovariš Miha Marinko si je nato ogledal tudi del trase nove ceste.

V ponedeljek, 16. junija je govoril brigadirjem v Sentjurju tudi France Kimovec - Ziga, v Kronovem Tine Remškar, polkovnik Livada pa brigadam v Lukovku in Dragi.

V torek, 17. junija, je obiskala glavni štab MDB tovarišica Vida Tomšič v spremstvu sekretarja CK LMS Staneta Kranjca. Ogledala si je naselje Gmajno in Kronovo, zvečer pa predavala v naselju Korenitiča pred pribl. 1300 brigadirji in delavci gradb. podjetij. Mladina jo je naravnost napeto poslušala, nato pa so ji mladinci in mladinke zastavile vrsto vprašanj. Tovarišica Vida je obljubila, da bo ob priložnosti spet zelo rada prišla med brigadirje.

Čez dan se je tov. Tomšičeva v brigadah zlasti zanimala za zdravstveno in higiensko plat življenja v naseljih in pri delu. Pogovarjala se je s posamezniki in s skupinami brigadirjev, da bi od njih slišala, kako rešujejo v brigadah ta važna vprašanja. Naj se zapišemo, da so se do slej vsi gostje, ki so obiskali

brigade, naselja in glavni štab MDB, zelo pohvalno izražali predvsem o skrajni skrbi vodstva za preventivno službo v zdravstvu in higieni. V brigadah ni epidemij, ne težjih poškodb in le neznamenitost bolezni. Z zdravstvenim prosvetljanjem mladine bo vodstvo del na avto cesti nadaljevalo zlasti še zdaj, ko pride na cesto več brigad in ko lahko pričakujemo še hujšo vročino.

V avgustu — srečanje izseljencev v Novem mestu

Slovenska izseljenska matica pripravlja sredi avgusta veliko srečanje vseh slovenskih izseljencev, ki bodo takrat na oddihu v stari domovini. Povabila jih bo v Novo mesto, metropolo Dolenjske, kjer bodo 16. avgusta večje kulturne prireditve, zabave in srečanja rojakov. Izseljenci si bodo lahko ogledali tudi delo brigad na novi avto cesti Ljubljana - Zagreb, obiskali bodo naravne in kulturne znamenitosti Dolenjske, naša zdravilišča, Rog in Belo krajino. Več bomo o avgustovskem srečanju še poročali, že zdaj pa vabimo na veliko slavo vse rojake, ki bodo takrat v Sloveniji.

Z ABELEŽENO

Program - naša pot

Obiskali smo sekretarja občinskega komiteja ZK za Novo mesto tovariša Jožeta Ravbarja. Pogovorili smo se z njim, kako napreduje študij programa Zveze komunistov v novomeški občini.

«O pomenu gradiva ni treba posebej govoriti, saj je bilo že mnogo povedane o tem. V naši občini je študij programa že v celoti opravljen. Približno 40 predavateljev, ki jih je izbral komite, je v vseh osnovnih organizacijah ZK predavalo posamezna poglavja programa. Pričeli smo v aprilu in končali v zadnjih dneh maja. Tako nam je uspelo izogniti se mrtvi sezoni, ki nastopi v času dopustov.

S tem smo uresničili šele prvo nalogo. Pripravljamo pa se že na drugo: na študij programa za širši krog ljudi, v okviru SZDL, sindika-

tov in mladine. Komite in občinski odbor SZDL sta o tem že razpravljala in je študij zdaj pripravljen. Naš namen je prikazati članom SZDL, sindikatov in mladini osnovne značilnosti programa ZKJ, s tem v zvezi pa seveda tudi naše odnose v vzhodu. Razen tega pripravljamo tudi temeljit študij programa za komuniste — javne delavce.

Študij smo v osnovnih organizacijah že končali, vendar pa bomo morali še marsikatero poglavje temeljito študirati tudi kasneje, saj bo delo samo to od nas terjalo. Program je pot, po kateri bo hodila naša organizacija v bodoče. V našem interesu je torej, da to pot čimatančneje poznamo. Le tako bo delo uspešno in bo hkrati ponoven dokaz, da hočemo samo po tej poti tudi naprej.

Plenum mladinske organizacije

V nedeljo je bil v Novem mestu razširjeni plenum okrajnega komiteja LMS, na katerem so sodelovali tudi delegati iz priključenih občin Sevnica, Senovo, Videm-Krško in Brežice. Osnovni referat za delo plenuma je podal predsednik OK LMS tovariš Jože Hartman, razprava po poročilih pa je bila zelo plodna in vsestranska. Obširneje bomo o delu plenuma poročali v prihodnjih številki.

VABILO AMERIŠKIM ROJAKOM

Vabimo vse ameriške rojake, ki so na obisku v Sloveniji, da se zanesljivo udeležijo našega piknika ob ameriškem državnem prazniku — Dnevu neodvisnosti, ki bo 4. julija v Ribnem pri Bledu.

Odhod iz Ljubljane je 4. julija ob 8. uri zjutraj izpred hotela Union s Putnikovimi avtobusi. Prihod v Ljubljano predvidoma ob 9. uri zvečer.

Vabi odbor ameriških rojakov:

Vincenc Pink, Mary Patyazich, Ciril Rant, Frank in Mary Serjak.

VERE

ZA CAS OD 26. JUNJA DO 6. JULIJA

V splošnem nestalno vreme. 26. ali 27. junija kratkotrajne nevihtne plohe, ponekod z močnim vetrom, nato do konca tedna lepo in precej vroče vreme.

V začetku prihodnjega tedna oz. okoli 1. julija zopet padavine, nato v glavnem lepo vreme, le okoli 4. julija krajevne plohe ali nevihte. V. M.

pravila slovesne akademije, pironirji pa bodo obiskali kraje, znane iz NOB.

Številne organizacije ZB pripravljajo za 4. julij slavnostne seje, krajevne prireditve, partizanske mitinge in obiske spominsko pomembnih krajev iz let naše revolucije. V Kostanj

njevici bodo 4. julija prišli na pokopališču spominski padlim borcem in talcem partizanske Zveze borcev pa bo imela glavno proslavo 4. julija pri gradu Prežek, na katerem bodo odkrili spominsko ploščo. Tudi tu bo slavo zaključeno s partizanskim mitingom.



Vlado Lamut: SUHA PRI SUTJESKI

Slavja v Podzemlju

Stirinajstredni spored proslav ob stoletnici šole v Podzemlju, ki so ga izpolnjevala zdravstvena in kmetijska predavanja s filmi, igre, športne prireditve, razstave itd., je zadnji dan neprijetno zmotilo deževno vreme. Kljub močnemu dežju, ki je padal vse dopoldne, se je zbrala v Podzemlju lepa množica ljudi, med katero je bilo mnogo bivših učencev in vzgojiteljev na tej šoli. Med gosti je bilo opaziti pokrovitelja vseh proslav, direktorja Kmetijske knjige iz Ljubljane, inž. Jožeta BERKOPCA, inšpektorja sveta za šolstvo LRS inž. Vero MARENTEČEVO in Draga MEHORO, univ. prof. v pokloju dr. NIKA ŽUPANIČA, načelnika tajništva za šolstvo OLO Novo mesto Slavka KSTELICA, okrajne šolske inšpektorje Nado GOSTIČEVO, Janeza SOLMAJERJA in Dušana MUČA, predsednika Oblo Metlika Franca JAKLJEVIČA, predsednika Oblo Crnomelj Janeza ŽUNICA in druge.

V skromni, a lepo okrašeni dvorani v Podzemlju se je ob osmih jutraj začela slavnostna seja šolskega odbora, na kateri je prvi spregovoril predsednik šolskega odbora Jože SIMONČIČ, nakar je pokrovitelj proslav inž. BERKOPEC sprejel štetje palice in pozdrave pionirjev iz vseh okoliških vasi. V jedrnatem govoru je, potem ko je bil prebivalcem Podzemlja sporočil čestitke republiškega sveta za šolstvo, prikazal veliko delo, ki ga je bila podzemeljska šola opravila pri prosvetljanju širokih množic, ko je iz nekdanjih hlapčevskih ljudi v zadnjem času vzgojila zavedne, revolucionarno razgledane državljane, pri katerih tudi življenjski uspehi niso izostali.

O zgodovini šole v Podzemlju je spregovoril še šolski upravitelj Otar ZORN, nakar so se ljudje zbrali pred staro podzemeljsko šolo. Tu je inž. Jože Berkopce v izbranih besedah prikazal življenjsko podobo in delo pokojnega inž. Janeza Marentiča, ki je preživel svojo mladost v Boginji vasi in prejel prve šolske nauke prav v podzemeljski šoli. Njegovo preprosto, pa vendar bogato življenje — bil je eden prvih belokranjskih borcev za socializem in pravice delovnih ljudi ter član Centralnega komiteja Komunistične partije Slovenije — je ljudstvo navdalo s ponosom, da je iz njihove sredine izšel človek, ki je

preko revščine s študijem in življenjskimi izkušnjami zgradil v sebi tako svetel lik naprednega človeka in komunista.

Ob igranju metliške godbe je nato inž. Berkopce na šoli odkril Marentičovo spominsko ploščo, nakar so deputacije položile vence pred Marentičovo ploščo, na grob padlega partizana in na grob doletnega podzemeljskega učitelja Riharda Megušarja.

Mala dvorana v Podzemlju, kjer so po odkritju spominske plošče učenci podzemeljske, grbijske in gradsko šole izvedli akademijo, je bila prepolna, da bi sprejela vsi množico. Zato so si mnogi medtem ogledali spominsko razstavo Janeza Marentiča, in osvobodilnega boja, ki jo je v novi šoli uredil Belokranjski muzej iz Metlike. V stari šoli pa so bile odprte šolske razstave z deli učencev podzemeljske šole ter kmetijske razstave, ki so jih priredile založbe kmetijske knjige, Semernarja in Medex iz Ljubljane.

Tako je širokotezno proslava stoletnice šole v Podzemlju, katere zamisel in glavno težo je nosil šolski upravitelj Otar Zorn, minulo nedeljo izzvenela v pravo manifestacijo in hvaležnost kmetično-delovnih množic do vseh, ki so skozi dolgih sto let širili prosveto in omiko v tem delu Bele krajine.

— ar

ter Hmezd iz Zaleca. Agrotehnika iz Ljubljane pa je na vrstu pod šolo razstavila številne poljedelske stroje.

Na žalost so zaradi slabega vremena morale odpasti na njihva praktična demonstracija s kmetijskimi stroji, za katere je bilo zlasti med poljedelci veliko zanimanje. Pač pa se je popoldneje uvrnilo, kar je omogočilo, da se je na prostem razvilo veselo ljudsko rajanje.

Tako je širokotezno proslava stoletnice šole v Podzemlju, katere zamisel in glavno težo je nosil šolski upravitelj Otar Zorn, minulo nedeljo izzvenela v pravo manifestacijo in hvaležnost kmetično-delovnih množic do vseh, ki so skozi dolgih sto let širili prosveto in omiko v tem delu Bele krajine.

— ar

ter Hmezd iz Zaleca. Agrotehnika iz Ljubljane pa je na vrstu pod šolo razstavila številne poljedelske stroje.

Na žalost so zaradi slabega vremena morale odpasti na njihva praktična demonstracija s kmetijskimi stroji, za katere je bilo zlasti med poljedelci veliko zanimanje. Pač pa se je popoldneje uvrnilo, kar je omogočilo, da se je na prostem razvilo veselo ljudsko rajanje.

Tako je širokotezno proslava stoletnice šole v Podzemlju, katere zamisel in glavno težo je nosil šolski upravitelj Otar Zorn, minulo nedeljo izzvenela v pravo manifestacijo in hvaležnost kmetično-delovnih množic do vseh, ki so skozi dolgih sto let širili prosveto in omiko v tem delu Bele krajine.

— ar

ter Hmezd iz Zaleca. Agrotehnika iz Ljubljane pa je na vrstu pod šolo razstavila številne poljedelske stroje.

Na žalost so zaradi slabega vremena morale odpasti na njihva praktična demonstracija s kmetijskimi stroji, za katere je bilo zlasti med poljedelci veliko zanimanje. Pač pa se je popoldneje uvrnilo, kar je omogočilo, da se je na prostem razvilo veselo ljudsko rajanje.

Tako je širokotezno proslava stoletnice šole v Podzemlju, katere zamisel in glavno težo je nosil šolski upravitelj Otar Zorn, minulo nedeljo izzvenela v pravo manifestacijo in hvaležnost kmetično-delovnih množic do vseh, ki so skozi dolgih sto let širili prosveto in omiko v tem delu Bele krajine.

Drobne iz Mirenske doline

Sušilnica na Mirni je še vprašanje. Kmetijska zadruga se je udeležila 18. natečaja za investicijska posojila, da bi dobila potrebna sredstva za gradnjo. Posojilo ni bilo odobreno. Zadruga je vložila pritožbo na Sekretariat za finance FLRJ v Beogradu.

V Sentrupertu je stekla nova mesna predelavalna zadruga. Vsi potrebni stroji so že v obratu. Zmogljivost je 600 kg mesnih izdelkov, salam, klobas in ostalega na dan.

Enodnevna šolska razstava je bila 15. junija na Mirni. Razstava je prikazala delo šolskih otrok v preteklem letu, učiteljevo pa je seznanilo obiskovalce z učili in raznimi učnimi pripomočki. Mirenčani in okoličani si so razstavo ogledali v velikem številu in pokazali res izredno zanimanje.

V počastitev Dneva borca in bitke na Sutjski bo 26. 6. na Mirni akademija. Program bo

stava je prikazala delo šolskih otrok v preteklem letu, učiteljevo pa je seznanilo obiskovalce z učili in raznimi učnimi pripomočki. Mirenčani in okoličani si so razstavo ogledali v velikem številu in pokazali res izredno zanimanje.

V počastitev Dneva borca in bitke na Sutjski bo 26. 6. na Mirni akademija. Program bo

stava je prikazala delo šolskih otrok v preteklem letu, učiteljevo pa je seznanilo obiskovalce z učili in raznimi učnimi pripomočki. Mirenčani in okoličani si so razstavo ogledali v velikem številu in pokazali res izredno zanimanje.

V počastitev Dneva borca in bitke na Sutjski bo 26. 6. na Mirni akademija. Program bo

stava je prikazala delo šolskih otrok v preteklem letu, učiteljevo pa je seznanilo obiskovalce z učili in raznimi učnimi pripomočki. Mirenčani in okoličani si so razstavo ogledali v velikem številu in pokazali res izredno zanimanje.

V počastitev Dneva borca in bitke na Sutjski bo 26. 6. na Mirni akademija. Program bo

stava je prikazala delo šolskih otrok v preteklem letu, učiteljevo pa je seznanilo obiskovalce z učili in raznimi učnimi pripomočki. Mirenčani in okoličani si so razstavo ogledali v velikem številu in pokazali res izredno zanimanje.

V počastitev Dneva borca in bitke na Sutjski bo 26. 6. na Mirni akademija. Program bo

stava je prikazala delo šolskih otrok v preteklem letu, učiteljevo pa je seznanilo obiskovalce z učili in raznimi učnimi pripomočki. Mirenčani in okoličani si so razstavo ogledali v velikem številu in pokazali res izredno zanimanje.

V počastitev Dneva borca in bitke na Sutjski bo 26. 6. na Mirni akademija. Program bo

stava je prikazala delo šolskih otrok v preteklem letu, učiteljevo pa je seznanilo obiskovalce z učili in raznimi učnimi pripomočki. Mirenčani in okoličani si so razstavo ogledali v velikem številu in pokazali res izredno zanimanje.

V počastitev Dneva borca in bitke na Sutjski bo 26. 6. na Mirni akademija. Program bo

stava je prikazala delo šolskih otrok v preteklem letu, učiteljevo pa je seznanilo obiskovalce z učili in raznimi učnimi pripomočki. Mirenčani in okoličani si so razstavo ogledali v velikem številu in pokazali res izredno zanimanje.

V počastitev Dneva borca in bitke na Sutjski bo 26. 6. na Mirni akademija. Program bo

stava je prikazala delo šolskih otrok v preteklem letu, učiteljevo pa je seznanilo obiskovalce z učili in raznimi učnimi pripomočki. Mirenčani in okoličani si so razstavo ogledali v velikem številu in pokazali res izredno zanimanje.

V počastitev Dneva borca in bitke na Sutjski bo 26. 6. na Mirni akademija. Program bo

stava je prikazala delo šolskih otrok v preteklem letu, učiteljevo pa je seznanilo obiskovalce z učili in raznimi učnimi pripomočki. Mirenčani in okoličani si so razstavo ogledali v velikem številu in pokazali res izredno zanimanje.

V počastitev Dneva borca in bitke na Sutjski bo 26. 6. na Mirni akademija. Program bo

stava je prikazala delo šolskih otrok v preteklem letu, učiteljevo pa je seznanilo obiskovalce z učili in raznimi učnimi pripomočki. Mirenčani in okoličani si so razstavo ogledali v velikem številu in pokazali res izredno zanimanje.

V počastitev Dneva borca in bitke na Sutjski bo 26. 6. na Mirni akademija. Program bo

stava je prikazala delo šolskih otrok v preteklem letu, učiteljevo pa je seznanilo obiskovalce z učili in raznimi učnimi pripomočki. Mirenčani in okoličani si so razstavo ogledali v velikem številu in pokazali res izredno zanimanje.

V počastitev Dneva borca in bitke na Sutjski bo 26. 6. na Mirni akademija. Program bo

stava je prikazala delo šolskih otrok v preteklem letu, učiteljevo pa je seznanilo obiskovalce z učili in raznimi učnimi pripomočki. Mirenčani in okoličani si so razstavo ogledali v velikem številu in pokazali res izredno zanimanje.

V počastitev Dneva borca in bitke na Sutjski bo 26. 6. na Mirni akademija. Program bo

stava je prikazala delo šolskih otrok v preteklem letu, učiteljevo pa je seznanilo obiskovalce z učili in raznimi učnimi pripomočki. Mirenčani in okoličani si so razstavo ogledali v velikem številu in pokazali res izredno zanimanje.

V počastitev Dneva borca in bitke na Sutjski bo 26. 6. na Mirni akademija. Program bo

stava je prikazala delo šolskih otrok v preteklem letu, učiteljevo pa je seznanilo obiskovalce z učili in raznimi učnimi pripomočki. Mirenčani in okoličani si so razstavo ogledali v velikem številu in pokazali res izredno zanimanje.

V počastitev Dneva borca in bitke na Sutjski bo 26. 6. na Mirni akademija. Program bo

stava je prikazala delo šolskih otrok v preteklem letu, učiteljevo pa je seznanilo obiskovalce z učili in raznimi učnimi pripomočki. Mirenčani in okoličani si so razstavo ogledali v velikem številu in pokazali res izredno zanimanje.

Kulturni festival žužemberške občine

V nedeljo, 29. junija, se bo začel suhokranjski kulturni festival, zaključek pa bo 13. julija. Odprta bo razstava ročnih del in izdelkov mladih tehnikov iz raznih šol v občini. Najprej si jo bodo ogledali pionirji z vseh šol. Ob 10. uri bo tekmovaljevska prireditev v velikem številu in pokazali res izredno zanimanje.

V počastitev Dneva borca in bitke na Sutjski bo 26. 6. na Mirni akademija. Program bo

stava je prikazala delo šolskih otrok v preteklem letu, učiteljevo pa je seznanilo obiskovalce z učili in raznimi učnimi pripomočki. Mirenčani in okoličani si so razstavo ogledali v velikem številu in pokazali res izredno zanimanje.

V počastitev Dneva borca in bitke na Sutjski bo 26. 6. na Mirni akademija. Program bo

stava je prikazala delo šolskih otrok v preteklem letu, učiteljevo pa je seznanilo obiskovalce z učili in raznimi učnimi pripomočki. Mirenčani in okoličani si so razstavo ogledali v velikem številu in pokazali res izredno zanimanje.

V počastitev Dneva borca in bitke na Sutjski bo 26. 6. na Mirni akademija. Program bo

stava je prikazala delo šolskih otrok v preteklem letu, učiteljevo pa je seznanilo obiskovalce z učili in raznimi učnimi pripomočki. Mirenčani in okoličani si so razstavo ogledali v velikem številu in pokazali res izredno zanimanje.

V počastitev Dneva borca in bitke na Sutjski bo 26. 6. na Mirni akademija. Program bo

stava je prikazala delo šolskih otrok v preteklem letu, učiteljevo pa je seznanilo obiskovalce z učili in raznimi učnimi pripomočki. Mirenčani in okoličani si so razstavo ogledali v velikem številu in pokazali res izredno zanimanje.

V počastitev Dneva borca in bitke na Sutjski bo 26. 6. na Mirni akademija. Program bo

stava je prikazala delo šolskih otrok v preteklem letu, učiteljevo pa je seznanilo obiskovalce z učili in raznimi učnimi pripomočki. Mirenčani in okoličani si so razstavo ogledali v velikem številu in pokazali res izredno zanimanje.

V počastitev Dneva borca in bitke na Sutjski bo 26. 6. na Mirni akademija. Program bo

stava je prikazala delo šolskih otrok v preteklem letu, učiteljevo pa je seznanilo obiskovalce z učili in raznimi učnimi pripomočki. Mirenčani in okoličani si so razstavo ogledali v velikem številu in pokazali res izredno zanimanje.

V počastitev Dneva borca in bitke na Sutjski bo 26. 6. na Mirni akademija. Program bo

stava je prikazala delo šolskih otrok v preteklem letu, učiteljevo pa je seznanilo obiskovalce z učili in raznimi učnimi pripomočki. Mirenčani in okoličani si so razstavo ogledali v velikem številu in pokazali res izredno zanimanje.

V počastitev Dneva borca in bitke na Sutjski bo 26. 6. na Mirni akademija. Program bo

stava je prikazala delo šolskih otrok v preteklem letu, učiteljevo pa je seznanilo obiskovalce z učili in raznimi učnimi pripomočki. Mirenčani in okoličani si so razstavo ogledali v velikem številu in pokazali res izredno zanimanje.

V počastitev Dneva borca in bitke na Sutjski bo 26. 6. na Mirni akademija. Program bo

stava je prikazala delo šolskih otrok v preteklem letu, učiteljevo pa je seznanilo obiskovalce z učili in raznimi učnimi pripomočki. Mirenčani in okoličani si so razstavo ogledali v velikem številu in pokazali res izredno zanimanje.

V počastitev Dneva borca in bitke na Sutjski bo 26. 6. na Mirni akademija. Program bo

stava je prikazala delo šolskih otrok v preteklem letu, učiteljevo pa je seznanilo obiskovalce z učili in raznimi učnimi pripomočki. Mirenčani in okoličani si so razstavo ogledali v velikem številu in pokazali res izredno zanimanje.

V počastitev Dneva borca in bitke na Sutjski bo 26. 6. na Mirni akademija. Program bo

stava je prikazala delo šolskih otrok v preteklem letu, učiteljevo pa je seznanilo obiskovalce z učili in raznimi učnimi pripomočki. Mirenčani in okoličani si so razstavo ogledali v velikem številu in pokazali res izredno zanimanje.

V počastitev Dneva borca in bitke na Sutjski bo 26. 6. na Mirni akademija. Program bo

stava je prikazala delo šolskih otrok v preteklem letu, učiteljevo pa je seznanilo obiskovalce z učili in raznimi učnimi pripomočki. Mirenčani in okoličani si so razstavo ogledali v velikem številu in pokazali res izredno zanimanje.

V počastitev Dneva borca in bitke na Sutjski bo 26. 6. na Mirni akademija. Program bo

stava je prikazala delo šolskih otrok v preteklem letu, učiteljevo pa je seznanilo obiskovalce z učili in raznimi učnimi pripomočki. Mirenčani in okoličani si so razstavo ogledali v velikem številu in pokazali res izredno zanimanje.

V počastitev Dneva borca in bitke na Sutjski bo 26. 6. na Mirni akademija. Program bo

stava je prikazala delo šolskih otrok v preteklem letu, učiteljevo pa je seznanilo obiskovalce z učili in raznimi učnimi pripomočki. Mirenčani in okoličani si so razstavo ogledali v velikem številu in pokazali res izredno zanimanje.

V počastitev Dneva borca in bitke na Sutjski bo 26. 6. na Mirni akademija. Program bo

stava je prikazala delo šolskih otrok v preteklem letu, učiteljevo pa je seznanilo obiskovalce z učili in raznimi učnimi pripomočki. Mirenčani in okoličani si so razstavo ogledali v velikem številu in pokazali res izredno zanimanje.

V počastitev Dneva borca in bitke na Sutjski bo 26. 6. na Mirni akademija. Program bo

stava je prikazala delo šolskih otrok v preteklem letu, učiteljevo pa je seznanilo obiskovalce z učili in raznimi učnimi pripomočki. Mirenčani in okoličani si so razstavo ogledali v velikem številu in pokazali res izredno zanimanje.

Lepa pridobitev Metlike

V nedeljo, 15. junija, so v Metliki odprli novo delovno trgovino in bife Splošnega trgovskega podjetja. Številni obiskovalci so bili prijetno presenečeni nad sodobno ureditvijo obeh lokalov, ki sta bila adaptirana iz nekdanjih garaž.

Tako je širokotezno proslava stoletnice šole v Podzemlju, katere zamisel in glavno težo je nosil šolski upravitelj Otar Zorn, minulo nedeljo izzvenela v pravo manifestacijo in hvaležnost kmetično-delovnih množic do vseh, ki so skozi dolgih sto let širili prosveto in omiko v tem delu Bele krajine.

— ar

ter Hmezd iz Zaleca. Agrotehnika iz Ljubljane pa je na vrstu pod šolo razstavila številne poljedelske stroje.

Na žalost so zaradi slabega vremena morale odpasti na njihva praktična demonstracija s kmetijskimi stroji, za katere je bilo zlasti med poljedelci veliko zanimanje. Pač pa se je popoldneje uvrnilo, kar je omogočilo, da se je na prostem razvilo veselo ljudsko rajanje.

Tako je širokotezno proslava stoletnice šole v Podzemlju, katere zamisel in glavno težo je nosil šolski upravitelj Otar Zorn, minulo nedeljo izzvenela v pravo manifestacijo in hvaležnost kmetično-delovnih množic do vseh, ki so skozi dolgih sto let širili prosveto in omiko v tem delu Bele krajine.

— ar

ter Hmezd iz Zaleca. Agrotehnika iz Ljubljane pa je na vrstu pod šolo razstavila številne poljedelske stroje.

Na žalost so zaradi slabega vremena morale odpasti na njihva praktična demonstracija s kmetijskimi stroji, za katere je bilo zlasti med poljedelci veliko zanimanje. Pač pa se je popoldneje uvrnilo, kar je omogočilo, da se je na prostem razvilo veselo ljudsko rajanje.

Tako je širokotezno proslava stoletnice šole v Podzemlju, katere zamisel in glavno težo je nosil šolski upravitelj Otar Zorn, minulo nedeljo izzvenela v pravo manifestacijo in hvaležnost kmetično-delovnih množic do vseh, ki so skozi dolgih sto let širili prosveto in omiko v tem delu Bele krajine.

— ar

ter Hmezd iz Zaleca. Agrotehnika iz Ljubljane pa je na vrstu pod šolo razstavila številne poljedelske stroje.

Na žalost so zaradi slabega vremena morale odpasti na njihva praktična demonstracija s kmetijskimi stroji, za katere je bilo zlasti med poljedelci veliko zanimanje. Pač pa se je popoldneje uvrnilo, kar je omogočilo, da se je na prostem razvilo veselo ljudsko rajanje.

Tako je širokotezno proslava stoletnice šole v Podzemlju, katere zamisel in glavno težo je nosil šolski upravitelj Otar Zorn, minulo nedeljo izzvenela v pravo manifestacijo in hvaležnost kmetično-delovnih množic do vseh, ki so skozi dolgih sto let širili prosveto in omiko v tem delu Bele krajine.

— ar

ter Hmezd iz Zaleca. Agrotehnika iz Ljubljane pa je na vrstu pod šolo razstavila številne poljedelske stroje.

Na žalost so zaradi slabega vremena morale odpasti na njihva praktična demonstracija s kmetijskimi stroji, za katere je bilo zlasti med poljedelci veliko zanimanje. Pač pa se je popoldneje uvrnilo, kar je omogočilo, da se je na prostem razvilo veselo ljudsko rajanje.

Tako je širokotezno proslava stoletnice šole v Podzemlju, katere zamisel in glavno težo je nosil šolski upravitelj Otar Zorn, minulo nedeljo izzvenela v pravo manifestacijo in hvaležnost kmetično-delovnih množic do vseh, ki so skozi dolgih sto let širili prosveto in omiko v tem delu Bele krajine.

— ar

ter Hmezd iz Zaleca. Agrotehnika iz Ljubljane pa je na vrstu pod šolo razstavila številne poljedelske stroje.

Na žalost so zaradi slabega vremena morale odpasti na njihva praktična demonstracija s kmetijskimi stroji, za katere je bilo zlasti med poljedelci veliko zanimanje. Pač pa se je popoldneje uvrnilo, kar je omogočilo, da se je na prostem razvilo veselo ljudsko rajanje.

Tako je širokotezno proslava stoletnice šole v Podzemlju, katere zamisel in glavno težo je nosil šolski upravitelj Otar Zorn, minulo nedeljo izzvenela v pravo manifestacijo in hvaležnost kmetično-delovnih množic do vseh, ki so skozi dolgih sto let širili prosveto in omiko v tem delu Bele krajine.

— ar

ter Hmezd iz Zaleca. Agrotehnika iz Ljubljane pa je na vrstu pod šolo razstavila številne poljedelske stroje.

Na žalost so zaradi slabega vremena morale odpasti na njihva praktična demonstracija s kmetijskimi stroji, za katere je bilo zlasti med poljedelci veliko zanimanje. Pač pa se je popoldneje uvrnilo, kar je omogočilo, da se je na prostem razvilo veselo ljudsko rajanje.

Tako je širokotezno proslava stoletnice šole v Podzemlju, katere zamisel in glavno težo je nosil šolski upravitelj Otar Zorn, minulo nedeljo izzvenela v pravo manifestacijo in hvaležnost kmetično-delovnih množic do vseh, ki so skozi dolgih sto let širili prosveto in omiko v tem delu Bele krajine.

— ar

ter Hmezd iz Zaleca. Agrotehnika iz Ljubljane pa je na vrstu pod šolo razstavila številne poljedelske stroje.

Na žalost so zaradi slabega vremena morale odpasti na njihva praktična demonstracija s kmetijskimi stroji, za katere je bilo zlasti med poljedelci veliko zanimanje. Pač pa se je popoldneje uvrnilo, kar je omogočilo, da se je na prostem razvilo veselo ljudsko rajanje.

Tako je širokotezno proslava stoletnice šole v Podzemlju, katere zamisel in glavno težo je nosil šolski upravitelj Otar Zorn, minulo nedeljo izzvenela v pravo manifestacijo in hvaležnost kmetično-delovnih množic do vseh, ki so skozi dolgih sto let širili prosveto in omiko v tem delu Bele krajine.

— ar

ter Hmezd iz Zaleca. Agrotehnika iz Ljubljane pa je na vrstu pod šolo razstavila številne poljedelske stroje.

Na žalost so zaradi slabega vremena morale odpasti na njihva praktična demonstracija s kmetijskimi stroji, za katere je bilo zlasti med poljedelci veliko zanimanje. Pač pa se je popoldneje uvrnilo, kar je omogočilo, da se je na prostem razvilo veselo ljudsko rajanje.

OBVESTILA

Vse kadike in Sentjerneja in okolice obveščamo, da smo malo prodajalno v Sentjerneju bliji prišli začasno zapreti vsled nesilne izpraznitve lokala. Novi lokal bomo odprli prihodnji mesec v stavbi vlastne Tavčarjeve naproti gostilni Majzelj Priporočila se uprava TOBACA Novo mesto.

OBVESTILA

Trgovsko podjetje KURIVO Novo mesto obvešča vse cenjene oddelce, da Franc Turk iz Bršljina 6 ni več naš voznik. Potrošnike naprošamo, naj prijavijo poškodbe za kurjavo naši poslovalnici ali pa podjeli. Prevzoščitvo v Kandiji, katero je prevzel od nas vse prevoze premoaga in drv. Za dobavo pre

OB 15-LETNICI VELIKIH BOJEV NA SUTJESKI

Pred probojem zadnjega obroča

400. gradu in trdnjave
LETO
POBREZJE NA KOLPI

Dr. NIKO ŽUPANIC

Potisnjeni v ofenzivi iz krajev Hrvatske, Bosanske krajine, Dalmacije in s področij Črne gore smo se znašli daleč od vsakega mesta in prometne ceste. Se dobrih poti ni tukaj, čeprav bi jih tako potrebovali. Povsod divja gor-

te in ranjence iz neposredne nevarnosti ofenzive. Gremo naprej, previdno preiskujemo sleherni ped tal. Vzpenjamo se v hrib pri Balinovcu. Se en greben; tam je Miljevina — Foča... Nemci so naša poslednja ovira.

čete so že na vrhu grebena. Pripravljajo se za poslednjo obrambo; preprečiti hočejo umik naših sil iz obkroženja in stisnjene obroča. Opazili so nas sovražnikovi izvidniki in letalci, ki so nas stalno spremljali. Nemci so se približali bliže od kilometra; ne mislijo se ustaviti, temveč se čedalje hitreje pomikajo v borbeni vrsti proti našim položajem, ki smo jih začasno zavzeli. Nekaj pripravljajo... Nocoj bo borba, si mislimo samo pri sebi. Stanje je kritično. Naši borci, ki prihajajo na tačasni položaj, se komaj premikajo, izmučeni so, lačni in neprepani, po vrhu še pod višim bližajoče se borbe...

Nemci so prešli v napad. Bijejo nas z letalstvom in topništvom. Toda njihovi juriji so zaman. Padajo pod natančnim ognjem naših borcev... Niti spritih hudih izgub se nismo umaknili; imeli

vali, toda naši borci so čvrsto branili svoje položaje. Pred poldnem smo odbili vse jurije. Zavoljo neuspeha razkazali Nemci so se znova premaknili. Siroka in gosta strelska vrsta, ki sta jo podprli artilerija in letalstvo, nas je začela napadati. V zavesti, da položajev ne smemo zapustiti, je bilo treba vzdržati tudi to. Nemci so jurišali in jurišali — besno, noro, toda naše bombe so jih vsakokrat vrgle nazaj. To se je čez dan nekajkrat ponovilo.

Danes je že tretji dan borbe na istem mestu. Napeti smo, polni odločnosti in požrtvovanja. Stanje je težko, preboj se zdi nemogoč... Za nami je bolnica in več tisoč ranjencev. Vrhovni štab in tovariš Tito sta tudi neke blizu za nami. Moramo se prebiti!

Prispeli so še ostali deli naše brigade z drugih položajev in zavzeli nove zraven

Sele ko spregovori, spoznajo borci svojega komandanta bataljona, tov. Savo. Zazdi se nam čudno razburjen in zmeden, glas mu podrhteva, ves je poln nepotrebne naglice. Sklinal je komandirje in politične komisarje in jim splošno povedal, da smo pred probojem zadnjega obroča. Naloge so kratke in jasne.

Gremo, počasi, previdno, brez suma po neizhopeni stezi. Vztrajno, brez odmora koraka brigada po močehi nočni planini, nekaj pred polnočjo. »Bog mi odpusti — gremo kakor za pogrebom,« se nekomu utrne plašna prisrčnost. Njegov glas neutegoma pogoltno tišina, slišati je le tapkanje številnih nog.

Kolona je obstala, se strnila. Pred nami je z mahom porasla pečina, pred njo pa stoji komandant in komisar Leko našega bataljona, komandir in komisar naše čete in še dva tovariša, ki smo ju videli davi, gotovo sta iz glavnega štaba. Nekaj se dogovarjajo. Do nas prihajajo tihi glasovi, vmes kakšna razumljivo izgovorjena beseda: »... bombe... preboj... prostovoljci...«

Komisar čete pride k nam in pravi: »Nocoj jih bomo napadli.« »Napad mora biti nenaden.« Umolknil je, za njim spregovori komandir: »Povzpeli se bomo do gorskega prelaza. Tu se bo ločila bombaska skupina, šla proti vrhu Balinovca. Kdo gre v bombaze?« vpraša.

»Doselej so se javili tile,« pove pomočnik komisarja tovariš Cabo, vzame iz svojega bloka listek in začne brati imena: Bokan, Larinović, Jerman, Abramović...

(Konec prihodnjic)

Kapetan I. kl. Dušan Bojanić, upravnik Doma JLA v Novem mestu, eden izmed udeležencev slavnih bojev na Sutjeski, nam je za 15. obletnico naše velike zmage v V. sovražni ofenzivi napisal nekaj spominov na tiste hude, težke, a nepozabne dni, ko se je odločila usoda nadaljnega razvoja oborožene borbe proti okupatorjem in njihovim domačim pomagačem. Ilustracijo k spominom je izdelal tov. Marko Filipović, ilustrator uredništva »MLADOSTI« na avto cesti, ki je bil v V. sovražni ofenzivi kot dvanaštinpolletni deček borec in kurir NOB.

ska pokrajina, razsekana z mračnimi soteskami in s strmimi pobočji, okrašena z gozdnatimi in skalnimi vrhovi — zdi se nam, da smo zablili na rob sveta. Čutimo osamelost in divjino narave in sprito tega smo postali negotovi, plašimo se slehernega šuma. Pred nami kipijo visoke planine: Durnitor, Vučevo, Tjentište, s svojimi odralesi Treskavico, Jahorino...

Gozdovi tukaj so ostali nedotaknjeni, mračni in komaj prehodni. Ves kraj je podoben puščavi, v kateri človek ni gospodar. Po nekaj deset metrov globoki prepadi so raztrgali našo kolono — kolono izmučenih borcev, ki se vije po stezi pod pečinami, obraslimi z brezovjem. Borci v koloni zdaj zaidejo za skale, zdaj spet dohitijo drug drugega. Spodrsavajo, se spotikajo, včasih kateri pade in potihno zakolne. Ob kamen butne puška ali mitraljez. Kadar se kolona razpote, vsak hiti, drsa in razmika veje, da ga ne bi katera udarila po obrazu.

Ko se ponovno zbero, vsak prisluškuje in opazuje: sovražnik nas ne sme presenetiti. Potem se spet nadaljuje premik in venomer, potihno, gredo besede od enega do drugega: »Priključiti... pohiti... drži zvezo...« In tako ob vsej koloni.

Po teh nepreločljivih stazah gremo že vso noč, trudni, izčrpani od napora in lakote; krepki nas neomajna misel, da je pred nami še en obroč, ki ga je treba prebiti, da bo pot Tjentište—Miljevina prosta in da bomo lahko umaknili eno-

Gotovo imajo močne utrdbe. Previdno, neslišno se pomikamo naprej, pričakujoč presenečenj... »Nocoj moramo osvoboditi to pot,« pravi neko



MARKO FILIPOVIĆ: SUTJESKA

ob meni. Moreča negotovost. Se vedno smo na čelu kolone II. bataljona Prve proletarske. Naši izvidniki sporočajo, da se nemške enote premikajo proti nam. Njihove prve

smo le en izhod: naprej, naprej čez greben, skozi prebiti obroč.

Zvečer, ko se je zmratlilo, so Nemci nehali napadati. Drugo jutro so spet nadalje-

nas. Mimo pride kurir glavnega štaba in vpraša za komandanta brigade. »Naprej, tam pri pečini...« mu povedo. Čez nekaj časa nekdo v mraku hiti vzdolž kolone.

„Lačna leta“ v naših deželah

Stari jugoslovanski letopisci, opisujoč dogodke, ki so se jim zdeli vredni spomina (bitke, izmene vladarjev, potresi itd.), so opisali tudi rodovitna in nerodovita leta, zlasti pa lačna leta, z vsemi njihovimi strahotami.

Kot pričajo najstarejši zapiski, je bilo v naših deželah v 13. veku 5 lačnih let in v 15. veku tri. Srbski letopisec, mekih Domentijan, živo opisuje strašno lakoto, ki je razsajala po Srbiji leta 1202—1203. »Lakota je bila hujša od sovražnika,« piše Domentijan, »streljala je brez strela, prebadala brez kopja, sekala brez meča in kladla brez noža, tako da sploh ni bilo več prostora za pokopavanje mrtvih.«

Po bližnji na Marici 1371. leta, torej po prvem večjem spopadu med Srbi in Turki, v kateri je bila srbska vojska premagana, je tudi zavladala lakota, »kakršne še ni bilo od začetka svetast,« kot je zapisal neki letopisec. Leta 1539 je izbruhnila huda lakota celo v bogatem in kulturnem Dubrovniku; trajala je 22 mesecev in pokončala 4500 prebivalcev.

Ko so jugoslovanske pokrajine zasedli Turki, so lačna leta bila vse bolj pogosta. V 16. stoletju jih je bilo deset, v 17. stoletju sedemnajst, v 18. stoletju dvajset in 19. stol. tudi dvajset. Težave nerodovitnih let so bile povečane s tem, ker ni bilo moč dovažati hrane iz bližnjih in daljnjih krajev, kajti po zapuščenih cestah so gospodarili čete samovoljnih vojakov in hajdukov. Sele potem, ko so se naši kraji postopoma osvobodili turškega jarma (v 19. sto-

letju), ko je bilo poskrbljeno za varnost na cestah in ko so bile zgrajene še železniške proge, so nerodovita leta prenehala biti tudi lačna leta.

(Jugopres)



Petindvajset na Lambretu! Na navadno 125-kubično Lambretto se je naložilo teh 25 mladih fantov, da bi dokazali trpežnost vozila in seveda tudi svoje akrobatske sposobnosti. Čeprav so tehtali vsaj skupaj nad 19 stotov, je vozilo ostalo nepoškodovano.

Oslovske dirke v Portorožu

Osel je dragocen pomočnik za vsakega istrskega kmeta, nemara še večji, kot je konj v ravninskih krajih, zato ni čudno, če mu pravijo »istrski džip«.

V letošnji glavni sezoni bodo turisti v Portorožu lahko gledali nenavadne tekme — dirke oslov. Za te dirke se trenirajo najboljše istrske osle, tekmovale pa bodo pod istimi pogoji kakor konji na konjskih dirkah. Na dirkah bodo organizirane tudi stave.

Največje letalo

Z letališča pri Daytonu v Ameriki je nedavno poletelo na svoj prvi let letalo »Douglas C-133«, največje letalo na svetu. Zenejo ga štirje motorji, razpon kril znaša 60 metrov, premer trupa pa je 5 metrov. Zgrajeno je kot transportno letalo in lahko prepele tovor 50 tisoč kilogramov nad 1500 km daleč. V trup mu lahko naložijo 16 natovornih avtomobilov tipa »džip« ali dva buldožera s skupno težo 40 tisoč kg.

Solidni stavbeniki

Nemški časopis so objavili tole zanimivost:

»Dijakinje liceja v Traunsteinu uživajo posebno uglednost: ko skopli v razred profesor, jim ni treba vstati, ampak samo pokimajo v pozdrav. Zakaj? Komisija je namreč ugotovila, da podporni zid šole ne bi prenesel potresa, če bi nenkrat vstalo vseh trideset dijakinj. Res solidno zgrajeno.«

Tračnice za Indijo

Železarna Zenica je začela pošiljati svoje železniške tračnice v Indijo. V pristanišču Ploče so nedavno vkrcali prvo pošiljko, do konca leta pa bodo poslali okrog 30 tisoč tračnic.

Težak problem

Znano je, da je Stalin kritiziral tudi glasbeno ustvarjanje v Sovjetski zvezi in predpisoval, kakšna mora glasba biti. Ker pa je sedaj dogmatično, da se muzika ne razume na splošno, je nastalo resno vprašanje: ali je res treba pisati tako, kot je Stalin muziciral?



(Lenkovičev nagrobnik v Novem mestu)

vedlo do prave vojne med obema velikima državama. Lenković in njegovi oficirji so le bolj zasledovali in podili muslimanske sovražnike, če se je vračal obtežen s plenom in sužnji preko Hrvatskega nazaj v Bosno. Vazno je prebiti, da zapovedniki na Hrvatskem in Kranjskem v glavnem niso imeli pobude pri vpadih v vsem časovnem obdobju 15. in 16. stoletja. Tudi niso mogli imeti vedno pripravljenih dovolj oboroženih čet, ker jim je primanjkovalo denarja in hrane. Razni paše in sandžak-begi pa so se, seveda sporazumno s sultanom, stalno oboroževali ter izmenad napadali Hrvatsko, Slavonijo, Kranjsko in Primorje. Z okrutnostjo in ropanjem so hoteli onemogočiti mirno življenje prebivalstvu na Hrvatskem in v Sloveniji ter slednjič te kraje zasesti. Značilno poje ljudska pesem o tej nevarni situaciji:



109. Dasi so sloni nesebične živali, se vendar v skrajni stiski vedejo natančno tako kakor človeška bitja. Naslednji doživljaj vam bo pokazal, kako to mislim. Nekega dne smo Karli, Kopl in jaz odšli na obrežje reke, da bi pomagali vleči proti toku težko naloženo barko. Vlačilci, ki so sicer na vso moč napevali vrvi, so bili prešibki, da bi bili kos derodni vodi. Veseli so bili že, če jih barka ni vlekla nazaj. Zato so poslali k nam po pomoč in mi trije smo se odpravili tja. Zapregel sem Karija v vrvi. To je bilo zelo zabavno, kajti še nikdar v življenju vlekel kakšnega bremena.



110. Najprej je silovito potegnili. Vrv se je skoraj utrgala, obloženi čoln se je na vodi zasukal in se malone prevrnil. Močni tok mu je dri nasproti, in ljudje, ki so bili v čolnu, so nas preklinjali, ker so se bali, da se bo barka potopila. Kari se za to ni prav nič menil. Ko je privlekel barko kakih 200 m daleč, se je nenadoma ustavil, vrv je postala ohlapna in prevladal je tok. Nato se je vrv spet sunkoma napela in ljudje v čolnu so zakričali. Zato sem Kariju zapovedal, naj vleče počasi. V eni uri je res privlekel čoln do koder je bilo treba.



111. Potem smo mi trije ostali še na obrežju in se igrali. Kopl je skočil slonu s hrbita in tekel ob reki. Kariju sem dejal, naj teče za njim in medtem ko smo tako odhajali zmerom dalje, sem popolnoma izgubil čut za smer in se začel zanašati na razum svojih živali. Ampak opica naju je zvabila v past. Prišli smo na močvirno mlvko in Kari se je začel pogrezati. Mi hitreje je vzdigoval noge, tem globlje je lezel v močvirje. Popadel ga je tak strah, da je hotel s trobecem ujeti opico in stopiti nanjo kot na nekaj trdnega. Kopl je zakričal in sbežal na drevo.



112. Kari je nato zavijtel trobec proti svojemu hrbitu, strgal s sebe blazino in si jo podložil pod noge. Seveda mu to ni nič pomagalo. Zato je vzdignil trobec in ga zakrivil nazaj, da bi zagrabil mene in me uporabil za podlogo. Trobec se mu je upogibal in se vzpenjal proti meni kakor velika kača, ki leze navzgor po pobočju hriba, da bi na vrhu ovila svoj plen. Zdal ni več ne rjul ne trobil, temveč je grozljivo molčal in si prizadeval, da bi me prijel. Bil je pri kraju s svojo nesebičnostjo. Da bi rešil sebe, je bil pripravljen poteptati mene.